

IV. FEJEZET.

Bűnügyi nyomozás és nyomozó cselekmények teljesítése.**A) Területi hatáskör nyomozó cselekmények teljesítésére.**

A csendőrség illetékessége bűnügyi nyomozásokra egyáltalában.

82. §.

Bűnügyi nyomozó cselekmények rendszerinti teljesítésére a csendőrség csak azokon a területeken van hivatva, a melyek sem a fő- és székváros, sem a törvényhatósági joggal felruházott, sem a rendezett tanácsú városok bel- és külterületéhez *nem* tartoznak.

A *rendezett tanácsú* városokban azonban az egyéb *közbiztonsági* szolgálatot, úgy mint eddig, a m. kir. csendőrség teljesíti.

Nyomozó cselekmények teljesítése a rendezett tanácsú városoknak bel- és külterületén.

83. §.

Rendezett tanácsú városok bel- és külterületén a csendőrség a kir. ügyészségnek, a vizsgáló vagy kiküldött birónak, vagy a járásbiróságnak *felhívására* teljesít nyomozó cselekményeket. *Saját kezdeményezéséből* akár feljelentésre, akár saját észlelete alapján

azonban csak akkor és annyiban, a mikor és a mennyiben a késedelem veszélylyel jár; egyéb esetekben pedig a feljelentést vagy saját észleleteit a nyomozás vagy egyes nyomozó cselekmények elrendelésére illetékes kir. ügyészséggel, járásbirósággal vagy városi rendőri hatósággal közli. Éppen így közli a városi rendőri hatósággal, ha elhalaszthatlan, egyébként a városi rendőrség hatáskörébe tartozó nyomozó cselekményeket teljesített és ugyanoda adja át haladéktalanul az általa a város bel- vagy külterületén saját kezdeményezéséből előállítás végett elfogottakat, vagy elővezetés végett őrizet alá vetteket, az őrizetbe vett és lefoglalandó bűnjelekkel és egyéb tárgyakkal együtt, kivéve, ha az elfogottat vagy elővezetendőt és az említett tárgyakat közvetlenül a vizsgálóbírónak vagy járásbiróságnak vagy más hatóságnak kell átadni, a minek megtörténtéről azonban a városi rendőri hatóság is mielőbb értesítendő.

Eljárási illetékesség rendezett tanácsú városok területén.

84. §.

A törvények azon rendelkezései, melyek szerint a *csendőrség*, a fő- és székváros és a törvényhatósági joggal felruházott városok kivételével, Magyarország egész területén, tehát a rendezett tanácsú városok bel- és külterületén is a *közbiztonsági szolgálat* ellátásával, a rendezett tanácsú városok és a községek pedig e mellett bizonyos helyi rendészeti teendőkkel vannak megbizva, — a B. P. és jelen Utasítás által csak annyiban érintetnek, a mennyiben ez utóbbiak által a ren-

dezett tanácsú városokban is a *bűnügyi nyomozás*, a 83. §-ban jelzett kivételekkel, a városi rendőri hatóságokra és azok közegeire ruháztatott.

Csendőrség igénybe vétele segédletül, a városi és községi rendőri hatóságok által.

85. §.

A csendőr-őrsök, valamint ezek altisztjei és legénysége bűnügyi nyomozások tekintetében a fő- és székváros, továbbá a törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsú városok rendőri hatóságainak, valamint a községi előljáróságnak *nincsenek alárendelve* és nem képezik ezeknek rendőri közegeit; mindazonáltal sürgős szükség esetében az említett rendőri hatóságok a saját területükön levő csendőrséget egyes nyomozó cselekményekhez segédletül igénybe vehetik, illetve e segédlet kiállítása iránt a csendőr-örsparancsnoksághoz, esetleg az ennek előljáró szakasz-, szárny- vagy kerületi parancsnoksághoz megkeresést intézhetnek, de az ily segédletül kirendelt csendőr-egyének csak arra vannak hivatva, hogy az eljáró rendőri hatóság tagját vagy közegét teendőinek kivitelében támogassák és személyét erőszakoskodások ellen megvédjék; magában a hivatalos eljárásban azonban cselekvőleg részt nem vesznek. (31. §. 2-ik bekezdés.)

Nyomozás és nyomozó cselekmények teljesítése a nagy- és kisközségek bel- és külterületén.

86. §.

A községi előljáróságok rendőri hatósága alatt álló területen a nyomozás, illetőleg egyes nyomozó cselekmények teljesítésére, az 1881. évi III. t.-cz.

szerint, a m. kir. csendőrség van hivatva és a községi előljáróságok nyomozást, illetőleg egyes nyomozó cselekményeket csak akkor teljesíthetnek, ha erre őket a kir. ügyészség, a vizsgáló- vagy kiküldött bíró, a járásbíró vagy az illetékes főszolgabíró utasítja.

Saját kezdeményezéséből bűnügyi nyomozást csak akkor teljesíthet a községi előljáróság, ha veszély van a késedelemben és a m. kir. csendőrség nincs jelen s annyi idő sincs, hogy ez kellő időben értesíthető legyen.

A községi előljáróság büntetendő cselekményeket a csendőrséggel közölni tartozik.

87. §.

Ha a községi előljáróság valamely büntetendő cselekményt észlel vagy előtte ilyen miatt feljelentés vagy magánindítvány tétetik, — ha nincs veszély a késedelemben — köteles a feljelentést a helyben, vagy legközelebb levő csendőr-őrssel, illetőleg járőrrel, vagy a mennyiben az közelebb van, a főszolgabíróval, a járásbíróval, esetleg kir. ügyészséggel közölni.

A községi előljáróság közreműködése a csendőrség által teljesítendő nyomozó cselekményeknél.

88. §.

Ha a csendőrség akár felhívásra vagy megkeresésre, akár saját kezdeményezésére nyomozást teljesít, abba a községi előljáróság nem avatkozhatik be.

Ha azonban olyan intézkedés szüksége merülne fel, melyet a jelen Utasítás 114. §-a értelmében a csendőrség önmaga nem fogantathat (p. o. haldokló

terhelt, sértett vagy tanunak jegyzőkönyvi kihallgatása, szemléről jegyzőkönyv felvétele, házkutatásnak vagy személymotozásnak oly esetekben való végzése, melyekben a csendőrség ezen cselekményeket önállóan foganatosítani a 120. és 122. §-ok értelmében nem jogosult) és a teljesítendő ily nyomozó cselekmény oly sürgős, hogy a vizsgálóbírónak, kir. járásbírósnak vagy főszolgabírónak intézkedéséig, az eljárás céljának veszélyeztetése nélkül, nem halasztható: akkor a csendőr-őrs vagy járőr az illető terület községi előljáróságát megfelelő közreműködésre szólítsa fel.

A községi előljáróságok utasítva vannak arra, hogy ilyen esetekben a csendőrség felszólításának eleget tegyenek.

Csendőrség eljárása a fő- és székváros, a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városok, valamint idegen szolgabírói járás területén.

89. §.

Ha csendőrjárőrök a fő- és székváros, a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városok, vagy idegen szolgabírói járás területén bármely okból, szolgálatilag is jogosultan megjelennek, jogosítva és kötelezve vannak az észlelt büntetendő cselekményeknek véghezvitelét, folytatását vagy ismétlését megakadályozni és a személy- vagy vagyonbiztonságot *közvetlenül* fenyegető veszélyekkel szemben a csendőrségi szabályokban előirt módon eljárni, de észlelteikről és netán tett intézkedéseikről a területen illetékes rendőri hatóságot haladéktalanul értesíteni tartoznak.

Csendőrjárőrök ily idegen területen *tetten kapott* vagy *nyomon üldözött* egyéneknek elfogása vagy elő-

vezetése tekintetében úgy járnak el, mint a saját területen, de az elfogottat, illetőleg elővezetendőt, — az őrizetbe vett bűnjelekkel és egyéb tárgyakkal együtt haladéktalanul a területen illetékes rendőri hatóságnak, — a községi előljáróságoknak azonban csak a jelen utasításban kifejezetten meghatározott esetekben, — átadni tartoznak.

Nyomozó cselekmény teljesítése ugyanezen területeken.

90. §.

Ha annak szüksége merül fel, hogy a csendőrség (járőr) büntetendő cselekmény miatt reá tartozó nyomozó cselekmény, pl. elfogás céljából, a fő- és székváros, törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsú város vagy idegen főszolgabírói járás területére lépjen, akkor erre a csendőrség (járőr) jogosult, ha a halasztás veszélylye jár; de ezen esetben rendszerint a csendőr-őrsparancsnokság részéről a szolgálati könyvecskébe bevezetendő külön utasítással küldendő ki.

Ily kiküldetés azonban csak *kivételesen* és akkor történhetik, ha a nyomozás vagy a szükséges nyomozó cselekmény megkeresés útján az idegen rendőri hatóság által, akár a bűncselekmény bonyolultabb természete, akár a nyomozás különös érdeke vagy a sürgősség miatt, előreláthatólag nem lenne oly sikeresen teljesíthető, mint ha azt a kiküldött járőr teljesítené.

A tettesnek nyomon üldözése esetén az üldöző csendőr-járőr az első bekezdésben említett területeken az őrsparancsnokságtól vett utasítás nélkül is eljárhat.

A kiküldött vagy nyomon üldöző járőr az idegen területen való működés megkezdése előtt, ha az idegen terület rendőri hatóságának székhelyén vagy annak közvetlen közelében teljesítendő a szolgálati működés, rendszerint az eljárás céljának közlése mellett bemutatkozni tartozik az idegen terület rendőri hatóságának főnökénél (kivéve a községi előjáróságot) és a nyomozást, ha ezt a rendőri hatóság főnöke kívánja, az ez által melléje rendelt hatósági tag vagy közeg közreműködésével vagy legalább ennek jelenlétében köteles teljesíteni.

Az idegen őrs körletébe szolgálatilag lépő járőr rendszerint ezen körlet csendőr-őrsparancsnokságánál is jelentkezzék, mielőtt szolgálati működését ott megkezdi.

Az esetben, ha a bemutatkozás, illetőleg a jelentkezés által előállható késedelem azzal a veszéllyel jár, hogy a miatt az eredmény meghiúsulhat, mint p. o. ha a nyomon üldözött tettes továbbbszökésétől vagy fontos bűnjelek megsemmisítésétől alaposan lehet tartani, a bemutatkozás, az eljárás eredményének közlésével, a rendőri hatóság főnökénél s a jelentkezés az idegen körlet őrsparancsnokságánál utólagosan is, de a nyomozó cselekmény befejeztével haladéktalanul megtehető.

Ha a járőr az idegen területen való szolgálati működést az idegen rendőri hatóság és csendőr-őrsparancsnokság *székhelyén kívül eső* helyen végzi be és nem szükséges, hogy más célból, p. o. az elfogott egyén átadása végett, különben is az idegen rendőri hatóság vagy őrsparancsnokság székhelyére menjen, még az esetben is, ha a szolgálati működés megkezdése előtt sem mutatkozott be, illetőleg jelentkezett az

idegen területen a rendőri hatóságnál illetőleg őrsparancsnokságnál, — azoknál való bemutatkozás, illetőleg jelentkezés nélkül vonul be saját őrsére, saját őrsparancsnokságának tesz az idegen rendőri hatóság területén tett szolgálati működéséről jelentést és ez utóbbi értesíti az idegen rendőri hatóságot és csendőr-őrsparancsnokságot.

Az a rendőri hatóság, illetve csendőr őrsparancsnokság, a melynek területére a kiküldetés történt, vagy melynek területére az idegen csendőrrjárőr nyomon üldözés végett átlépett, ezeknek működése elé akadályokat nem gördíthet és köteles, azt a szükséges támogatásban részesíteni.

Ha azonban a kiküldetést vagy átlépést bármely okból saját hatóságára sérelmesnek vagy az illető járőr eljárását szabályellenesnek találja, joga van a miatt az illetőnek előljáró csendőr szakasz- vagy tiszti különítmény-parancsnokságánál panaszt emelni.

B) Igazságügyi hatóságok, rendőri hatóságok és közegek és a csendőrség nyomozó közegei.

Igazságügyi hatóságok, melyek a csendőrséget nyomozás, vagy egyes nyomozó cselekmény teljesítésére felhívhatják, illetőleg megkereshetik.

91. §.

Bűnügyekben a csendőr-őrsparancsnoksághoz, a járőrhöz, valamint a csendőr-őrsökön beosztott altisztekhez és legénységhez, a következő igazságügyi hatóságok intézhetnek felhívást:

1. a kir. ügyészség az egész nyomozásnak vagy egyes nyomozó cselekménynek teljesítése iránt;

2. a járásbiróság bírása, a vizsgálóbíró és a kir. törvényszék vagy kir. ítélőtábla által kiküldött bíró, egyes nyomozó cselekmény teljesítése vagy a bűnvádi eljárás céljait előmozdító vagy biztosító intézkedések megtétele végett.

Tiszti különítmény-parancsnokságokhoz ily esetekben megkeresést intéznek.

Mindezen hatóságok a csendőrséget a bűnvádi eljárás alatt segédletül, illetőleg valamely nyomozó cselekmény teljesítésénél való közreműködésre is igénybe vehetik.

Sürgős szükség esetében a felhívás, illetőleg megkeresés *szóbelileg* is intézhető, utóbbi esetben azonban a felhívott, illetőleg megkeresett kérheti, hogy a felhívás, illetőleg megkeresés tartalma vele utólag *írásban* is közöltessék.

A fennebbi esetekben a csendőrség köteles a felhívásnak, illetőleg megkeresésnek feltétlenül (lásd a 29. §-t) eleget tenni. A mennyiben elháríthatlan akadály merülne fel, azt az illető hatóságnak azonnal jelenteni kell.

A felhívás, illetőleg megkeresés alapján tett minden *lényegesebb* intézkedésről, valamint annak eredményéről az illető hatósághoz mielőbb »jelentés« teendő, illetőleg »értesítés« adandó. (L. a 2. és 28. §-okat.)

Rendőri hatóságok és rendőri közegek.

92. §.

»Rendőri hatóságok«:

1. A székesfővárosban a m. kir. államrendőrség (a főkapitányság és a kerületi kapitányságok); törvényhatósági joggal felruházott, valamint rendezett tanácsú városokban a városi rendőrség; a vármegyék

járásaiban a főszolgabíróság; a községekben a községi előljáróság;

2. állásuknál fogva ezen hatóságok főnökei, vezetői;

3. ezen hatóságoknak azon tagjai is, kik a bűnügyi nyomozásokban önálló intézkedésre vannak jogosítva.

»Rendőri közegek«:

A fentebb felsorolt hatóságoknak alárendelt rendőrségi hivatalnokok és az állami, törvényhatósági, városi és községi rendőrök, valamint a m. kir. csendőrségnek szolgálattételre a csendőr-őrsökre vagy különítményekhez beosztott altisztjei és legénysége.

A főszolgabíró nyomozó cselekményekre irányuló felhívásának teljesítése.

93. §.

A *főszolgabíró* mint nyomozó rendőri hatóság, oly nyomozó cselekményeket, melyeket a csendőrőrsökon beosztott altisztek és legénység, mint a B. P. 85. §-a értelmében rendőri közegek, a B. P. rendelkezéséhez képest teljesíteni jogosultak, valamint bűnügyekben való puhatolásokat és adatszerzéseket a területén állomásozó csendőrőrsök által teljesíttethet. E célból a területén levő csendőr őrsparancsnokságokat és *sürgős szükség* esetén az azokhoz tartozó csendőr-altiszteket és legénységet is, tehát első sorban a szolgálatban álló járőröket, *közvetlenül* felhívhatja, illetve a tiszti különítmény-parancsnokságot megkeresheti. Különben arra is jogosult, hogy általa teljesítendő nyomozó cselekményekhez a területén levő csendőrséget segédletül vegye igénybe (lásd 85. §.).

Nyomozó cselekmények teljesítése más rendőri hatóságok megkeresésére.

94. §.

A fő- és székvárosnak, továbbá a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsú városoknak rendőri hatóságai, valamint a csendőr őrsnek területére nézve nem illetékes főszolgabíró, egyes nyomozó cselekménynek, — ideértve az elfogatást vagy elővezetést is, — teljesítése végett rendszerint azon rendőri hatóságot keresik meg, melynek területén a kívánt nyomozás vagy nyomozó cselekmény teljesítendő. Az illető csendőr-őrsparancsnokságot *közvetlenül* csak akkor kereshetik meg, ha a *késedelem veszélylyel* jár.

A felhívás vagy megkeresésben kívánttal összefüggésben levő nyomozó cselekmények teljesítése és a felhívás vagy megkeresés áttétele az illetékes hatósághoz vagy csendőr-őrsparancsnoksághoz.

95. §.

Ha a 92., 93. és 94. §-ok értelmében érkezett felhívás vagy megkeresésben megjelölttel összefüggő vagy abból folyó más sürgős nyomozó cselekmény szükségére merülne fel, a csendőrség köteles azt, a mennyiben ilyenre a következő §-ok értelmében külön felhívás vagy megkeresés nélkül jogosult, nyomban teljesíteni; ha pedig a felhívás vagy megkeresés folytán teljesítendő nyomozó cselekmény más őrsparancsnokság vagy más rendőri hatóság területén volna foganatosítandó, a felhívást vagy megkeresést vett csendőr-őrsparancs-

nokság vagy járőr (utóbbi az őrs-parancsnokság útján) köteles azt az eljárásra illetékes őrs-parancsnoksághoz vagy rendőri hatósághoz haladéktalanul áttenni és ezt a felhívónak bejelenteni, illetve a megkeresőt erről értesíteni.

A csendőrségnek nyomozó közegei.

96. §.

A nyomozást, illetőleg egyes nyomozó cselekményeket rendszerint a szolgálatba kivezényelt járőr, sürgős szükség esetén pedig a saját kezdeményezéséből szolgálatilag fellépő csendőr (22. §.) teljesíti.

C) A nyomozás teljesítése.

Nyomozó cselekmények teljesítése hivatalból üldözendő bűncselekmények esetén.

97. §

Mihelyt a csendőrség valamely *nem* »csupán magánindítványra« üldözhető bűncselekményről*) saját észlelése alapján tudomást szerez vagy bárminő más úton oly értesülést nyer, melynek alapossága nem valószínűtlen, — köteles feljelentés, illetőleg külön felhívás vagy megkeresés nélkül is, a szükséges nyomozást *hivatalból* haladéktalanul teljesíteni, különösen első sorban kipuhatolni, hogy csakugyan követtetett-e el bűncselekmény és ha igen, milyen; továbbá hogy a bűncselekmény elkövetésével ki vagy kik gyanusít-

*) A csak magánindítványra üldözhető bűncselekmények jelen Utasítás »Függelék«-ének I. részében vannak elősorolva; ugyanott van előtüntetve, ki jogosult a magánindítvány megtételére.

hatók alaposan? E puhatolódzás eredményéhez képest a tényállás felderítése, illetőleg megállapítása, továbbá szükség esetében a bűncselekmény nyomainak épségben tartása és a tettes vagy a részes elrejtőzésének és megszökésének megakadályozása végett, a megfelelő intézkedéseket illetőleg lépéseket a 109–135. §-okhoz képest haladék nélkül meg kell tenni.

Teendők magánindítványi bűncselekmény esetén.

98. §.

»Csak magánindítványra« üldözhető bűncselekmények*) esetében nyomozás csak akkor teljesíthető, ha az erre jogosított indítványát három hónap alatt azon naptól számítva, melyen a bűncselekmény és ennek elkövetője tudomására jutott, akár a csendőrségnél, akár a kir. ügyészségnél, bíróságnál, rendőri hatóságnál vagy közegnél előterjesztette. Ily indítvány megtétele előtt, ha az indítványtételre jogosult ismeretlen vagy nyomban nem értesíthető, csak azok az *elhalszthatlan* intézkedések teendők meg, melyek a bűncselekmény nyomainak fentartására, illetőleg a bűncselekmény folytatásának vagy ismétlésének megakadályozására, továbbá a bűncselekményből származható kár vagy hátrány elhárítására szükségesek.

Ha *kétség* merül fel az iránt, hogy valamely bűncselekmény hivatalból vagy magánindítványra üldözhető-e, első sorban azok az adatok puhatolandók ki, melyek alapján ez megállapítható. Ennek megtörténteig szintén csak a halszthatatlan puhatolódzások, illetve nyomozó cselekmények teljesítendők.

*) A csak magánindítványra üldözhető bűncselekmények jelen Utasítás Függelékének I. részében vannak elősorolva.

Ha a puhatolódzás, illetve nyomozás során kiderül, hogy az elkövetett bűncselekmény csak magánindítványra üldözendő, erről az indítvány tevésére jogosított értesítendő és míg ez indítványt nem tesz, nyomozás nem folytatható, illetőleg nem teljesíthető; ha pedig a magánindítványra jogosult kijelentette, hogy a terheltnek megbüntetését nem kívánja, akkor a további puhatolódzás, illetve a nyomozás abbahagyandó.

Teendők, ha a magánindítvány elkésetten terjesztetett elő.

99. §.

Ha a csendőrség véleménye szerint a magánindítvány elkésetten, azaz az indítványozási határidő*) letelte után terjesztetett elő, a nyomozás nem teljesítendő, illetőleg abbahagyandó és a magánindítvány az illetékes kir. ügyészséghez, kir. járásbirósághoz, illetőleg közigazgatási hatósághoz terjesztendő be.

Eljárás, ha a terhelt ismeretlen, vagy távol van, illetőleg szökevény.

100. §.

Bűncselekmény miatt a nyomozás akkor is teljesítendő, ha a tettes, illetőleg a részes ismeretlen vagy távol van, sőt a csendőrségnek kötelessége bűncselekménynek gyanuja esetén az ismeretlen tettezt, illetőleg részest, valamint azoknak tartózkodó helyét ki-puhatolni.

Feljelentés és magánindítvány elfogadása és eljárás azok alapján.

101. §.

A csendőr-örsparancsnokság, valamint minden járőr és minden csendőr is köteles, minden hozzá inté-

*) Az »indítványozási határidő« tartamát l. a »Függelék« I. részében.

zett szóbeli vagy írásbeli *feljelentést* és *magánindítványt* nemcsak a csendőrlaktanyában, hanem bárhol és bármely időben, és pedig az előbbit mindenkitől, az utóbbit pedig csak az erre jogosulttól*) elfogadni és ez alkalommal a jelentőnek, a sértettnek, valamint az esetleges gyanúsítottak is nevét, állását és lakását, továbbá a cselekmény elkövetésének helyét, idejét és adatait feljegyezni.

A hivatalból üldözendő bűncselekmény miatt tett feljelentést még attól is el kell fogadni, kit a bűncselekmény egyáltalában nem érdekel, vagy a ki, a jelen utasítás 113. §-a szerint a bűnper során mint tanu ki nem hallgatható.

Ha a feljelentés az őrsparancsnokság vagy a járőr, illetőleg csendőr előtt ismeretlen egyéntől származik, vagy névtelenül tétetik, ez esetben kiváló gonddal kell azt megvizsgálni s a nyomozás megindítása előtt alapos tájékozás szerzendő a feljelentés valószínűsége és megbízhatósága iránt.

A magánindítványra jogosult részéről a csendőrségnél akár szóval, akár írásban tett feljelentés vagy panasz magánindítványnak tekintendő.

Szóbeli magánindítvány esetében a magánindítványra jogosult által a »Függelék« IV. részében foglalt II. számú minta szerint szerkesztendő »Nyilatkozat« állítandó ki.

Bűncselekmények feljelentése az őrs által.

102. §.

Mihelyt a csendőr-őrsparancsnokság valamely bűncselekmény elkövetéséről akár feljelentés, akár magán-

*) Az, hogy a büntető törvények értelmében ki tekintendő »magánindítványra jogosult«-nak, a jelen utasítás »Függelék«-ének I. részében van felsorolva.

indítvány, a járőr, vagy egyes csendőr jelentése, akár saját észlelet útján, vagy bármi más módon értesül, köteles azt, a tudomására jutott adatok felsorolása és az esetleg megszerzett s a nyomozás folytatásához nem szükséges bűnjeleknek, valamint az írásbeli feljelentésnek vagy magánindítványnak, nyilatkozatnak bemutatása mellett »Jelentés« vagy »Értesítés«, ha pedig egyúttal a terhelt mint fogoly vagy mint elővezetendő egyén átkisértetik, »Tényvázlat« alakjában (43. §.) az illetékes hatóságnak feljelenteni.

Fontosabb vagy bonyolultabb bűncselekmények — az említett jelentést, értesítést vagy tényvázlatot megelőzőleg is, — tudomásvétel után haladéktalanul, a lehető legrövidebb uton (táv-sürgöny, távbeszélő, küldöncz által) a következő bekezdésben meghatározott hatóságnak bejelentendők.

A »Jelentés« vagy »Értesítés«, illetve »Tényvázlat« beküldendő:

a) ha a kir. törvényszék vagy esküdtbiróság hatáskörébe utalt bűncselekmény (lásd a »Függelék«-ben a II. alatti »Táblázatos kimutatás«-t) látszik fenforogni, az *illetékes* kir. ügyészséghez, a mennyiben pedig egy vagy több terhelt elfogatott, vagy ha a 114. §-ban felsorolt cselekmények elrendelése, illetőleg foganatosítása szükséges, a *legközelebbi* járásbirósághoz vagy vizsgálóbíróhoz, illetőleg, ha a főszolgabíró gyorsabban elérhető, ez utóbbihoz;

b) járásbiróság elé tartozó vétség vagy kihágás esetében az *illetékes* kir. járásbirósághoz, ha pedig a terhelt elfogatott, vagy elővezetés végett őrizet alá vétetett, a *legközelebbi* járásbirósághoz, kihágás esetében azonban egyáltalában csak akkor, ha a tettes vagy részes kipuhatoltatott;

c) közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozó kihágás esetében az *illetékes* főszolgabíróhoz vagy városi rendőri hatósághoz.

A jelen §. nem érinti a csendőr-őrsparancsnokságnak azt a kötelességét, hogy *minden* bűncselekményről — és pedig akkor is, ha a tettes vagy részes ki nem puhatoltatott — a 15. §. harmadik bekezdése értelmében a főszolgabíróhoz jelentést tegyen.

A járásbiróság hatásköréhez tartozó azon kihágásokról, melyek rendezett tanácsú városok területén követtettek el és a csendőrség által észleltettek, de a biróságnak azért, mert a tettes vagy részes ki nem puhatoltatott, fel nem jelentettek, — (fennebbi *b*) pont) a városi rendőri hatóság értesítendő.

Ha az elfogott vagy elővezetendő terhelt az illetékes hatóságnak egyúttal átadandó (41. és 42. §§.) vagy már átadatott, akkor a »Jelentés«, »Értesítés« vagy »Tényvázlat« ugyanezen hatósághoz juttatandó (43. §.).

A »Jelentés«, »Értesítés« vagy »Tényvázlat« miként szerkesztendő és állítandó ki.

103. §.

Minden ilyen »Jelentés«, »Értesítés« vagy »Tényvázlat« velős rövidséggel szerkesztendő ugyan, de a valódi tényállás lényegét minden oldalról, tehát a gyanúsított védelme érdekében is, az igazságnak megfelelően, elfogulatlan tárgyilagossággal kell magában foglalnia.

Egyebekben a »Tényvázlat« szerkesztésére nézve a 43. §. rendelkezései szem előtt tartandók.

Nyomozás folytatása a feljelentés után.

104. §.

A csendőrség a feljelentés megtétele után is köteles, a nyomozást a 97. és következő §-ok rendelkezéseihez képest mindaddig *folytatni*, míg a kir. ügyészségtől, illetőleg a kir. járásbiróságtól vagy közigazgatási hatóságtól ellenkező felhívást, illetőleg megkeresést nem kapott vagy a míg az, a 141. §. értelmében, abba hagyandó. Az elért eredményről az illetékes hatóságnak folytatólagosan is, jelentéseket kell beküldeni.

Utbaigazítás kérése a nyomozásnak miként teljesítése tekintetében.

105. §.

Ha a csendőrségnek kétsége van arra nézve, hogy a nyomozást folytassa-e vagy mily irányban teljesítse, a nyomozást elrendelő hatóságtól; a mennyiben pedig a nyomozást saját kezdeményezéséből teljesíti, törvényszék és esküdtbiróság hatáskörébe utalt bűnügyekben a kir. ügyészségtől, a kir. járásbiróság elé tartozó ügyekben a kir. járásbiróságtól, közigazgatási hatóság elé tartozókban pedig a közigazgatási hatóságtól, kell utbaigazítást kérnie.

D) A nyomozás teljesítésénél szem előtt tartandó általános szabályok.

A nyomozás részrehajlatlansága.

106. §.

Mind a felhívás vagy megkeresés folytán, mind a hivatalból végzendő nyomozó cselekményeknél a

csendőrség azt tekintse legfőbb feladatának, hogy a valódi tényállást minden oldalról, tehát a gyanusított védelme érdekében is az igazsághoz képest felderítse.

Ennélfogva a csendőrségnek az első nyomozó cselekménytől kezdve mindazokat a körülményeket, melyek a gyanusítottnak nem bűnössége vagy bűnösségének enyhébb foka mellett szólnak, époly gondossággal kell kideríteni, mint a terhelő és súlyosító körülményeket és bizonyítékokat.

A nyomozás határai és gyorsasága.

107. §.

A nyomozás célja: a tényállást annyira felderíteni, hogy annak alapján a kir. ügyészség, illetőleg a vádemelésre jogosított hatóság vagy személy lehetőleg teljes és megbízható tájékoztatást szerezhessen a felől: vajjon a bíróságnál vádat emeljen-e vagy nem, illetőleg, vajjon a közigazgatási hatóság elé tartozó ügyekben a büntető eljárás megindíttassék, illetőleg folytattassék-e vagy nem? Ennélfogva a csendőrségnek óvakodni kell attól, hogy a nyomozás túlságos részletekbe menjen és hosszabb ideig elhúzódjék, különösen pedig iparkodni kell arra, hogy azokban az esetekben, a melyekben a gyanusított fogva van, a nyomozás a lehető gyorsasággal teljesíttessék.

E) A járőr által teljesítendő nyomozásnál rendszerint követendő eljárás.

Teendők, ha a járőr bűncselekmény elkövetéséről értesül.

108. §.

Ha a járőr saját észlelete vagy előtte tett feljelentés, illetőleg magánindítvány útján vagy bármi

más módon bűncselekmény elkövetéséről értesül, az alábbiak értelmében puhatolódzik, nyomoz és jelentést tesz.

A bűncselekmény nyomainak biztosítása.

109. §.

A puhatolódzás, illetőleg nyomozás rendszerint a bűncselekmény elkövetésének helyén kezdendő meg.

Azokban az esetekben, melyekben a bűncselekménynek nyomai maradtak, a nyomozó járőr a bűncselekmény olyan nyomainak, melyek a bűnvádi eljárás szempontjából jelentőséggel bírnak, — ezek között például: a láb-, kéz-, keréknyomoknak is — épségben tartásáról, nemkülönben arról is gondoskodni tartozik, hogy a tett színhelyén talált állapot és a bűnjelek súlyosabb vagy olyan természetű esetekben, melyeknél a birói, illetőleg szakértői szemle fogantatásának szüksége valószínű, a hatóság tagjának megérkezéséig lehetőség szerint változatlanul megóvassanak.

A tett színhelyén talált állapotnak, illetőleg a bűncselekmény nyomainak feljegyzése.

110. §.

Ha a tett színhelyén talált állapot vagy a bűncselekménynek hátrahagyott nyomai bármi okból addig se tarthatók fenn vagy őrizhetők meg, míg a hatóság tagja megérkezik, igyekezzék a járőr az általa látottakat és tapasztaltakat jól megfigyelve, olyképen feljegyezni, hogy az adatok legalább a tájékoztatásra alkalmasak legyenek és a mennyiben a tett színhelyén tanuk vannak jelen vagy ilyenek megszerezhetők, az

általuk észleltek megjegyzésére és saját feljegyzéseinek esetleges igazolására ezeket is hívja fel.

A bűncselekménynek olyan nyomairól, melyeknek megsemmisítésétől kell tartani, méretek veendőik fel s azok feljegyzendőik.

A terheltnek és a tanuknak kikérdezése.

111. §.

A puhatolódzás, illetőleg a nyomozás folyamán a járőr kikérdezheti a gyanusítottat s ezenfelül tanuk gyanánt mindazokat, a kikről feltehető, hogy a bűncselekményről és a bűnvádi eljárásra nézve fontossággal bíró tényköriülményekről közvetlen észleleten alapuló tudomásuk van, nevezetesen tehát a sértetteket is.

E végből a járőr a tanukat személyesen felkeresi, vagy szükség esetén a községi előljáróság útján meghívhatja.

Ha a kikérdezés a község belterületén történik, a gyanusítottnak, vagy fontosabb vagy bonyolultabb bűnügyekben, a tanuknak kikérdezését lehetőleg a község házánál kell teljesíteni és intézkedni kell az iránt, hogy a gyanusított kikérdezésénél, ha csak lehet, két bizalmi férfi jelen legyen.

A terhelt kikérdezésénél szem előtt tartandó szabályok.

112. §

Mindegyik terheltet lehetőleg külön-külön kell kikérdezni.

A terhelt kikérdezésének nem az a célja, hogy ő mindenképen beismerésre bírassék, hanem az, hogy

a csendőrség a felmerült gyanunak alapossága vagy alaptalansága felől tájékozást szerezzen és a gyanusítottnak alkalmat adjon, hogy a terhére rótt bűncselekménynyel szemben védelmét is előadhassa.

A *terhelt* a törvény értelmében *nem köteles* vallomást tenni, tehát a vallomásnak vagy beismerésnek kieszközlése végett *nem szabad* sem ígéretet, biztatást, ámitást, fenyegetést, erőszakot vagy kényszert használni, sem a terheltet éjjeli kihallgatással vagy más módon célzatosan kifárasztani.

Ha a csendőrségnek bármely tagja ezen tilalom daczára mégis ilyen visszaélést követne el, *szigorú felelősségre* és a mennyiben hivatalos vagy szolgálati hatalommal való visszaélés büntetével, nevezetesen pedig azzal terheltetnék, hogy vallomás vagy beismerés kicsikarása céljából fenyegetést, tetteleges bántalmazást vagy más erőszakot használt, *hadtörvénytörés* vizsgálat alá vonatik.

Ha a terhelt a kikérdezésnél kijelenti, hogy nem bűnös, de a vádra nézve nem kíván részletesebben nyilatkozni, arra kell őt felvilágosítólag *figyelmeztetni*, hogy az illetén viselkedése az eljárás folytatását nem akadályozza és hogy saját védelme érdekében célszerű lesz, ha nem tanusít teljes tartózkodást.

A terheltet más terhelttel vagy tanuval, eltérő vallomások egymásnak szembemondása céljából, a járőr *nem* szembesítheti. A felismerés vagy személyazonosság megállapítása céljából való szembeállítás azonban, ha szükségesnek mutatkozik, fogantatosítható.

A terhelt beismerésének megtörténte után is, rendszerint meg kell szerezni a terhelt bűnösségének egyéb bizonyítékait is.

Ha gyanuok merül fel arra nézve, hogy a terhelt a beszámíthatóságot kizáró vagy korlátozó elmezavarban vagy öntudatlanságban szenved, ez a 43. §. szerint szerkesztendő »Jelentés«, »Értesítés« vagy »Tényvázlat«-ban külön felemlítendő, esetleg még ezek beterjesztése előtt a kir. ügyészség, járásbiróság hatáskörébe utalt ügyekben a járásbiróság és közigazgatási hatóság hatáskörébe utalt ügyekben a közigazgatási hatóság utasítása kikérendő, ennek beérkezéséig pedig csak a legszükségesebb nyomozó cselekmények teljesítendőek.

A tanuk kikérdezésénél szem előtt tartandó szabályok.

113. §.

Mindegyik sértettet és tanut lehetőleg egyenként, a másiknak távollétében kell kikérdezni.

Tanuk gyanánt ki *nem* kérdezhető:

a) a lelkész arra nézve, a mit vele a gyónásban vagy egyébként a titoktartás egyházi kötelessége alatt közöltek;

b) a védő arra nézve, a mit terhelt vele mint védőjével tudatott;

c) a közszolgálatban levő vagy abból kilépett egyén, ha a tanuságtétellel megsértené a hivatali vagy szolgálati titoktartás kötelességét és e kötelesség alól őt az illetékes felebbvaló hatóság fel nem mentette.

A *tanuzás kötelessége alól mentesek* és ha felelni nem hajlandók, a sértetteket is beleértve, ki nem kérdezhetőek:

1. a terheltnek fel- vagy lemenő ágbeli rokona vagy sógora, unokatestvére vagy ennél közelebb oldal-

rokona, házastársa vagy jegyese, házastársának testvére, testvérének házastársa, örökbefogadó vagy nevelőszülője, örökbefogadott vagy nevelt gyermeke, gyámja, gondnoka, gyámoltja vagy gondnokoltja, még pedig a házastársi vagy sógorsági viszonyban levőkre nézve tekintet nélkül arra, hogy fennáll-e még az a házasság, melyen ez a viszony alapszik;

2. az ügyvéd, a közjegyző, az orvos, a sebész, a gyógyszerész, a szülésznő és segédjök arra nézve, a mit valaki a hivatásukkal járó bizalomnál fogva titoktartás kötelességével bizott reájok, hacsak a megbízó őket a titoktartás alól fel nem mentette.

Az 1. és 2. pontban felsorolt egyének kikérdezésük előtt vagy a mikor a kérdéses viszony kiderül, *figyelmeztetendők*, hogy nem kötelesek tanuságot tenni. Az ilyen tanu a kikérdezés folyamán is kijelentheti, hogy nem kíván felelni; de más tanu vagy sértett sem kényszeríthető arra, hogy a csendőrség előtt vallo mást tegyen, a miért a 112. §. harmadik és negyedik bekezdésének rendelkezései a tanuk és sértettek kikérdezésére nézve is mérvadók.

A tanuknak, illetőleg sértetteknek egymással, valamint a terhelttel való szembesítése, illetőleg felismerés vagy személyazonosság-megállapítás céljából szembesítése tekintetében a 112. §. hatodik bekezdésének rendelkezése tartandó szem előtt.

Oly nyomozó cselekmények iránti intézkedés, melyeknek foganatosítására a csendőrség hatósági rendelkezés nélkül jogosítva nincsen.

114. §.

Ha birói vagy szakértői szemle, továbbá bűnjeleknek és egyéb bizonyító tárgyaknak hatósági lefoglalása vagy előzetes letartóztatásnak, házkutatásnak, illetőleg

személymotozásnak bíróság vagy rendőri hatóság által való elrendelése, valamely sértettnek vagy tanunak eskü alatti kihallgatása szükséges; erről a járőr bevonulásakor tegyen az őrsparancsnokságnak azonnal jelentést, ha pedig a *késedelem veszélylyel jár* s így a most említett intézkedés addig sem halasztható, a járőr a legrövidebb úton, — a mennyiben lehetséges, táviró vagy távbeszélő útján — forduljon a legközelebbi járásbírósághoz, törvényszék székhelyén pedig vagy ha a vizsgálóbíró különben közelebb elérhető, ehhez; végre ha sértettnek, tanunak vagy terheltnek legalább jegyzőkönyvi kihallgatása, lefoglalásnak, házkutatásnak, személymotozásnak vagy előzetes letartóztatásnak a rendőri hatóság által eszközölhető elrendelése *halaszthatlanul* szükséges és járásbíróság, illetve vizsgálóbíró helyben nincsen, a helyben lévő főszolgabíróshoz, és ha ilyen sincsen helyben, az illető terület községi előljáróságához (88. §.).

Ha a csendőr őrsparancsnokság a járőr jelentéséből, vagy büntetendő cselekménynek más egyén általi feljelentése, vagy másképen tudomására jutása alkalmából az előző bekezdésben említett, a csendőrség által önön hatalmából nem foganatosítható, nyomozó cselekményeket halaszthatatlanul szükségeseknek tart, a tényvázlat beterjesztése *előtt* vagy ezzel egyidejűleg úgy jár el, a mint az előző bekezdésben a járőr számára előírva van.

A járőr további kötelességei a nyomozás körül.

115. §.

Akár felhívásra vagy megkeresésre, akár saját kezdeményezésre végzett puhatolódzás, illetőleg nyo-

mozás esetén, köteles továbbá a járőr legjobb tehetsége szerint mindannak kipuhatolására törekedni, ami a büntetendő cselekmény teljes felderítésére vezethet s a tettes és részes kilétéről és holtartózkodásáról tájékoztatásul szolgálhat.

Ezért különös kötelessége a járőrnek, bűnjelek létezésére, a tettes és részes kilétére és tartózkodására vonatkozó adatok után puhatólódzni s azoknak miként és hol leendő feltalálhatása után kutatni.

I) A járőr által csak kivételesen, illetőleg bizonyos korlátok közt foganatosítható nyomozó cselekmények.

A járőr által teljesítendő nyomozó cselekmények igen sürgős esetekben.

116. §.

Ha valamely bűneset kiderítése oly sürgős, hogy a késedelem veszélylyel jár, akkor a járőr — a tettesnek vagy részesnek kinyomozása és kézrekerítése, továbbá a bizonyítékok megszerzése s a büntetendő cselekmény nyomai megsemmisítésének meggátolása érdekében — a büntetendő cselekmény feljelentése vagy a további intézkedésre hivatott hatóság rendelkezése *előtt is* az elhalaszthatatlanul szükséges nyomozó cselekményeket foganatosíthatja, sőt foganatosítani köteles, nevezetesen elfogást vagy elővezetést eszközölhet, az elfogott vagy elővezetendő egyénnek ruháit és egyéb tárgyait átkutathatja, házkutatást tarthat, tárgyakat natósági lefoglalhatás czeljából őrizet alá vehet, de csak mindenkor a következő §-okban megengedett esetekben és körülmények között.

Elfogás, elővezetés.

117. §.

A járőr elfogást vagy elővezetést foganatosítani tartozik, ha erre illetékes hatóság (a kir. ügyészség vagy ennek tagja, a járásbiróság vagy ennek bírása, a vizsgálóbíró vagy a kir. törvényszék avagy a kir. ítélőtábla által kiküldött bíró, a járási főszolgabíró vagy ennek tagja) által felhivatott vagy rendőri hatóság által, a községi előljáráásokat kivéve, ez iránt megkeresett vagy előjáró csendőrségi parancsnokság által erre utasított.

Felhívás, megkeresés és illetve utasítás *nélkül* is a járőr elfogni *köteles* azt:

I. a ki ellen a rendőri hatóság, a vizsgálóbíró vagy a büntető bíróság által előzetes letartóztatás, illetőleg vizsgálati fogság van elrendelve, vagy a ki ellen nyomozó levél vagy elfogató parancs van kibocsátva;

II. a ki büntetésének töltése közben valamely letartóztatási helyről megszökött;

III. a ki jogerős ítélettel kiutasítva vagy kitiltva van s ezen tilalmat a rendőri hatóság engedélye nélkül megszegi;

IV. a ki a bíróság által valamely helyen való tartózkodásra utasított vagy valamely helyen való tartózkodástól eltiltatott és ezen rendelkezést, illetve tilalmat megszegte;

V. a ki tetten kaptak.

Tettenkapásnak tekintendő:

1. ha a csendőr vagy más valaki a tettest vagy a részt a bűncselekményen rajta éri;

2. ha a csendőr vagy más valaki, mint szemtanú vagy szemtanú által figyelmeztetve, a tettest vagy

részt, azonnal a bűncselekmény elkövetése után, elfogta vagy üzőbe vette.

Vétség esetében azonban a tettenérés csak akkor ok az elfogásra, ha szabadságvesztés-büntetéssel büntetendő vétségről van szó és a tettes kiléte meg nem állapítható. Ha a vétségen ért tettesnek kiléte ismeretes, ő csak az alábbi VI. a)–i) pontok alatt foglalt feltételek egyikének fenforgása esetében fogható el;

VI. ha a késedelem veszélylyel jár, azon büntett vagy szabadságvesztéssel büntetendő vétség elkövetésével nyomatékosan gyanúsított egyént:

a) a ki gyilkossággal, emberöléssel, rablással, betöréses lopással, gyújtogatással vagy más hasonló súlyos büntetettel terheltetik;

b) a ki a bűncselekmény elkövetése után megszökött vagy megszökési előkészületeket tesz, vagy a ki elrejtőzött;

c) a ki azon éretik, hogy bűnjelt elrejtteni, megsemmisíteni vagy magától eldobni igyekszik, vagy a ki a bűncselekmény nyomait megsemmisíteni, megváltoztatni törekszik, vagy ki tettestársát, részesét, az orgazdát, bűnpártolót vagy mást a bűncselekményre vonatkozólag hamis vallomástételre birni igyekszik;

d) ki a megkísérlett büntetendő cselekményt befejezni akarja vagy azzal fenyegetődzik, hogy azt végrehajtja, vagy hogy más büntetendő cselekményt követel s a bűncselekmény elkövetését vagy folytatását másképen megakadályozni nem lehet;

e) a ki csavargó és rendes lakással és foglalkozással nem bír;

f) ki rovott előéletű vagy a csendőrség előtt szokásos büntettesként ismeretes, vagy rendőri felügyelet alatt áll;

g) a ki kilétét és személyazonosságát igazolni nem képes, vagy az igazolást megtagadja;

h) a ki a csendőrt hivatalos eljárása közben bántalmazza vagy veszélyesen fenyegeti;

i) a ki oly természetű bűncselekményt követ el, mely közbotrányt okoz és az előidézett rendetlenséget vagy rendzavarást csak a tettes vagy részes elfogatásával lehet megszüntetni;

VII. *kihágás* esetében csak azt a *tettenkapottat* foghatja el a járőr:

1. ki oly természetű kihágáson éretik tetten, mely közbotrányt okoz, vagy ha az előidézett rendetlenség, esetleg rendzavarás csak a tettes elfogatásával szüntethető meg;

2. ki a kihágást a csendőrség részéről történt megintés után is folytatja;

3. a ki a járőrnek ellenszegül, vagy azt bántalmazza;

4. ki magát a járőr felszólítására igazolni nem képes, vagy az igazolást megtagadja.

VIII. Végül elfoghatók a járőr által mindazok:

1. a kik tiltott mesterséggel vagy tiltott játékkal foglalkoznak;

2. olyanok, kik csoportosan csavarognak és ölésre, testi sértésre vagy lopásra alkalmas eszközökkel vannak ellátva;

3. házalók, kik házalási engedélylyel nem birnak;

4. kik éjjel, gyanút ébresztő körülmények között és oly eszközök birtokában találtnak, melyek bűncselekmény elkövetésére alkalmasak; végül

5. kiknél oly tárgyak vannak, a melyek törvényszerű birhatása vagy használata iránt alapos kétség vagy gyanu forog fenn.

A fentebb III. és IV. alatt említett esetekben, az V. pontnak, a VI. pont *b)*, *c)*, *d)*, *e)*, *f)*, *g)* és *i)* betűinek azon eseteiben, a melyekben az illető csak vétséggel terheltetik, a VII. pont 1., 2. és 4. számainak, valamint a VIII. pont 1—5. számainak eseteiben, az illetők elfogása helyett csak »elővezetés« (37. §.) alkalmazandó, ha formaszerű elfogás nélkül megszökéstől, a bűncselekmény nyomainak megsemmisítésétől, összebeszéléstől, vagy az eljárás céljának más módon való meghiusításától tartani alapos ok nincsen.

IX. *Elővezethetők* a jelen utasítás több helyén ilyenekül megjelölt egyéneken kívül azok az egyének is, kiknek elfogására elegendő ok ugyan nincsen, kik azonban *gyanus körülmények miatt* a közbiztonságra nézve *veszélyeseknek* látszanak, nevezetesen:

a) idegen illetőségű, csavargó koldusok, vagy engedély nélkül adományokat gyűjtő egyének;

b) oly egyének, kik szolgálat- vagy munkakeresés ürügye alatt csavarognak, a nélkül, hogy munkát vállalnának;

c) bohócok és mindennemű mutatványosok, utcai vagy korcsmai zenészek, kik előadási engedélylyel nem bírnak, vagy az engedélyt áthágják és magukat rendetlenül viselik vagy kihágást követnek el;

d) hamis vagy gyanus útlevéllal vagy igazolvánnyal ellátott, vagy oly egyének, kik a hatóság félrevezetése vagy zsarolás céljából álneveket használnak, vagy más hamis körülményeket adnak elő, vagy ugyanazon célból álruhában vagy más módon átalakulva jelennek meg;

e) kik jogosulatlanul katonai vagy közhivatalnoki egyenruhát viselnek;

f) kik az a)-tól e)-ig felsorolt egyéneknek üzletszerűleg lakást adnak, vagy azoknak felfedezését, elfogását vagy elővezetését megghiusítani igyekeznek;

g) kik másokat csavargásra, koldulásra buzdítanak vagy arra tanítanak, vagy a koldulás eredményében részt vesznek;

h) a ki a csendőrt szolgálata közben többek előtt durván és lealacsonyítólag szidalmazza vagy sértegeti és evvel ismételt figyelmeztetés daczára fel nem hagy.

Az őrsparancsnok elé állított egyének szabadon bocsátása vagy az illetékes hatóság elé vezetése.

118. §.

Az elfogás és elővezetés mikénti foganatosítására, az elfogottak és elővezetettek hová való előállítására és az irányukban követendő további eljárásra nézve a 34—44. §-ok mérvadók.

A 117. §. IX. pontja értelmében elővezethető egyének a csendőr őrsparancsnokság elé állítandók és ott igazolásra hivandók fel. Ha az illetők magukat igazolják, szabadon bocsátandók, azonban a feljelentés az illetékes hatósághoz megteendő, ha pedig magukat igazolni nem tudják, vagy az igazolást megtagadják, a további eljárásra illetékes hatóság elé vezetendők.

Teendők, ha valakit magánegyén ad át a járőrnek.

119. §.

Ha valamely gyanúsított egyén magánegyén által adatik át a járőrnek, ez utóbbi — akár szükségét látja az elfogásnak vagy elővezetésnek, akár nem — állapítsa meg az átadott egyén nevét, lakását, a bizonyító

adatokat, valamint azt, hogy ki az átadó egyén és mily okból és körülmények között eszközölte az előállítását.

Ezután, ha az átadottnak elfogását vagy elővezetését jelen utasítás értelmében indokoltnak látja, azt fogantositja, ellenkező esetben az illetőt szabadon bocsátja, de erről az őrsparancsnokságnak mielőbb, legkésőbb bevonulásakor jelentést tesz.

Ha a magánegyén által átadott egyénen külerőszak és sérelmek nyomai látszanak, vagy az ilyenek miatt panaszkodik, erről a járőr az őrsparancsnokságnak, illetőleg a 42. §-ban említett más illetékes hatóságnak jelentést tenni tartozik.

Házkutatás.

120. §.

Tettenkapás esetében (117. §. V. pont) a járőr a büntett vagy nem csupán pénzbüntetéssel büntetendő vétség gyanújával *terheltnek* házát, lakását, valamint az általa birt, illetőleg használt más helyiségeket és a bennök talált tárgyakat, abban az esetben pedig, ha a tettenkapott a bűncselekményt másoknak a házában, lakásában vagy egyéb helyiségeiben követte el, vagy üldözés közben a most említett helyiségekbe menekült vagy őt ott fogták el, — az utóbb felsorolt helyiségeket is, — az elrendelésre jogosított hatóság határozata nélkül átkutathatja, ha alaposan vélelmezhető, hogy az átkutatás a tettes vagy részes kézrekerítésére vagy bizonyíték felfedezésére vezet.

Ezenfelül a járőr *másoknak* házát, lakását vagy egyéb helyiségeit is átkutathatja, ha:

a) megszökött fogoly kézrekerítése végett szükséges;

b) a járőr segélykiáltásra jelent meg;

c) ha a házzal vagy a helyiséggel rendelkező kívánja, de az utóbbi esetben is csak azon helyiségekben teljesíthető házkutatás, melyek kizárólag annak rendelkezése alatt állanak, ki által a járőr behivatott és csakis azokkal szemben, kik a behívónak családjához és háztartásához tartoznak, vagy a kik a lakással rendelkező által ott a lakásban, akkor elkövetett büntetendő cselekménnyel vádoltatnak;

d) a házzal vagy a helyiséggel rendelkező rendőri felügyelet alatt áll, illetőleg a csendőrség előtt mint szokásos büntettes ismeretes, vagy elővezettetése, illetőleg elfogása el van rendelve.

Végül korcsmák, csárdák, kéjházak és azok a nyilvános, vagy a közönségnek nyitva álló helyiségek, melyekben tiltott szerencsejátékot űznek, vagy a melyek büntettesek rendszerinti rejtekhelyül szolgálnak és pedig kihágás esetében is, birói határozat nélkül, bármikor átkutathatók.

A házkutatás önálló megtartásának feltételei.

121. §.

Az előző §-ban meghatározott esetekben is azonban a házkutatás a csendőrség által *önállóan* csak akkor tartandó meg, ha *veszély* van a késedelemben és tartani lehet attól, hogy addig is, míg az illetékes hatóság intézkedhetik, a terhelt megszökik, vagy a keresett tárgynak nyoma vész.

Azon esetben tehát, ha jelenségek vagy biztos gyanuok szólnak a mellett, hogy valamely házban vagy helyiségben büntett vagy vétség elkövetésével gyanúsított egyén van elrejtőzve, vagy hogy azokban olyan bűnjelek vagy tárgyak vannak, melyeknek kézre-

kerítése vagy megtekintése fontossággal bir, első kötelessége a csendőrségnek fenti esetekben puhatolódzás, megfigyelés és észlelések alapján lelkiismeretesen meggyőződést szerezni: vajjon forog-e fenn elegendő gyanuok és veszély a késedelemben a házkutatás rögtöni megtartására? Ha igen, az általa megtartandó, de még ez esetben is a csendőrség — a mennyiben lehetséges — a lehető legrövidebb úton értesitse a házkutatás szükségéről a községi előljáróságot és igyekezzék arra, hogy az előljáróságnak két tagja a házkutatás alkalmával jelen legyen.

Ha pedig a csendőrség a házkutatást nem tartja halaszthatatlanul sürgősnek, a legrövidebb úton tegyen jelentést a legközelebb lévő vizsgálóbírónál, illetőleg ha a járásbiróság közelebb van, ez utóbbinál, vagy a közelebb lévő főszolgabírósnál, törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsú városokban pedig a városi rendőri hatóságnál és egyidejűleg lehetőleg intézkedjék, hogy a hatósági tag megjelenéséig a házkutatás alá veendő helyiségből senki meg ne szökhessék és onnan tárgyak el ne vitethessenek vagy ha ezek megtörténnének, erről hitelt érdemlő tanuság legyen szerezhető.

Terhelt ruháinak és tárgyainak átvizsgálása.

122. §.

A csendőrség által külön felhívás vagy megkeresés, illetőleg külön hatósági elrendelés *nélkül* is átvizsgálhatók azon *elfogott, elfogandó* vagy *elővezetendő* egyénen, vagy ennek közvetlen birlalatában lévő ruhák és egyéb tárgyak, a kit büntett vagy fogházbüntetéssel büntetendő vétség nyomatékos gyanuja terhel:

1. ha nagy valószínűség szerint fegyvert, támadásra vagy ölésre alkalmas eszközt vagy szert, bűnjelt, gyanus vagy bizonyítékul szolgáló tárgyat rejt magánál;

2. ha a bekisérendő vagy előállítandó egyén öngyilkosságot kísérelt meg vagy ilyennek elkövetésével fenyegetődzik, végül

3. ha rendőri felügyelet alatt áll, vagy a csendőrség előtt szokásos büntetteskép ismeretes.

A csendőrség által felhívásra, megkeresésre, nyomozó-levél, vagy elfogató parancs alapján, illetőleg saját kezdeményezésből elfogott és hatóság elé kísérendő egyénnek ruhái és egyéb tárgyai ezenfelül átvizsgálhatók oly célból, hogy meggyőződés szereztessék: nincsenek-e nála szökésre vagy ennek elősegítésére szolgálható eszközök vagy fegyverül használható tárgyak?

Házkutatás és átvizsgálás foganatosításánál szem előtt tartandó szabályok.

123. §.

Ha a járőr a 120. §-ban felsorolt esetekben házkutatást foganatosít, illetőleg ha a 122. §. eseteiben az elfogott vagy előállítandó egyénen levő ruhákat átvizsgálja, a törvénynek következő rendelkezéseit kell szem előtt tartania:

A házkutatás és átvizsgálás lehetőleg két tanúnak és pedig, a mennyiben lehetséges, községi előjárósági tagoknak vagy közegeknek jelenlétében, a lehető legnagyobb kimélettel és rendszerint csak akkor foganatosítandó, midőn az illető a kívánt tárgy előadására; illetőleg a keresett egyén hollétének tudatására eredmény nélkül szólítottatott fel.

Mellőzhető az előleges felszólítás, ha az illető a csendőrség előtt szokásos büntetteskép ismeretes, ha a késedelem veszélylyel jár, vagy ha a közönség számára nyitva álló helyiség kutatandó át.

A házkutatás rendszerint a házzal vagy helyiséggel rendelkezőnek vagy megbizottjának jelenlétében foganatosítandó.

Ha az, a ki ellen a házkutatás foganatosítandó, távol van, és megbizottja sincs jelen, felnőtt családtagjai vagy szomszédjai közül kell valakit meghívni. Ez utóbbi a házkutatás foganatosításánál mindazokat a jogokat gyakorolhatja, melyek azt illetik, a ki ellen a házkutatás foganatosítandó.

A járőrnek a házkutatás alkalmával csak akkor szabad zárt helyiséget vagy készüléket feltörni vagy zárat felnyitni, ha sem a velők rendelkező, sem megbizottja nincs jelen, vagy ezek a felnyitást megtagadták. Ha a feltörés vagy felnyitás a tulajdonosnak vagy megbizottjának távolléte miatt történt, az illető helyiség vagy tárgy a kutatás megtörténte után ismét elzárandó.

A 120. §. esetében a házkutatás bármikor megkezdhető és foganatosítható.

Ha a járőr házkutatás vagy átvizsgálás alkalmával tárgyakat vesz őrizet alá, erről külön jegyzéket készítsen s azt vagy az érdekeltekkel, vagy a tanúkkal, illetőleg a községi előljáróságnak a házkutatásnál közreműködött tagjaival vagy közegeivel is irassa alá.

Az őrizet alá vett tárgyakat, a mennyire minőségük engedi, külön boritékba, vagy megfelelő tartóba kell tenni és a járőr tagjainak, továbbá — a lehetőséghez képest — a jelen volt községi előljárósági tagoknak vagy közegeknek, továbbá az érdekeltnak, illetőleg megbizottjának vagy a meghívott családtagnak vagy szomszédnak pecsétjével is le kell zárni.

A járőr a tárgyakat rendszerint magával viszi, esetleg megőrzésük iránt másként intézkedik.

A házkutatásról és átvizsgálásról az igazságügyi hatóságnál teendő jelentés.

124. §.

Megtartott házkutatás, valamint a ruhák és tárgyak átvizsgálása a 43. és 102. §§-ok értelmében szerkesztendő »Jelentés«-ben, »Értesítés«-ben vagy »Tényvázlat«-ban mindenkor felemlítendő és kiemelendő: hogy a házkutatás és átvizsgálás mikor, hol, kinél, miért, kiknek jelenlétében fogatosított, továbbá felsorolandók mindazok a helyiségek, tartályok és tárgyak, melyekben kutatás tartatott; végül a kutatás eredménye is részletesen leírandó.

Ha a házkutatás és átvizsgálás alkalmával bűnjelek vagy gyanús tárgyak vétettek őrizet alá, az őrsparancsnokság ezeket a jelentésben részletesen egyenként és oly jelzéssel sorolja fel, hogy azoknak egyedisége, minősége, tehát azonossága és miként történt megtalálása iránt kétely ne foroghasson fenn. E célból különös figyelemmel kell lenni a tárgyaknak netalán létező olyan jeleire vagy jellegére, melyek azoknak azonosságát kétségen kívül helyezik.

Ha a házkutatásnál vagy a ruhák átvizsgálásánál tanuk egyáltalában nem voltak alkalmazhatók, e körülmény és annak indokai a »Jelentés«-ben, »Értesítés«-ben vagy »Tényvázlat«-ban külön kiemelendők.

Tárgyak őrizet alá vétele.

125. §.

A csendőrség a bíróságnak vagy a főszolgabírónak felhívása, illetőleg megkeresése nélkül — nem házkutatás

(124. §.) alkalmával is — csak olyan bűnjeleket vagy a bűncselekménynyel összefüggésben álló tárgyakat vehet, azoknak a hatóság által leendő lefoglalhatása végett, őrizet alá, melyeket vagy a bűncselekmény színhelyén, vagy a terhelnél, illetőleg bűnrészesnél találtak, vagy melyek senkinek sincsenek birtokában vagy birlalatában, vagy melyeket mint bűnjeleket vagy nyomra vezető tárgyakat mások a csendőrségnek önként átadtak.

Elkobzás alá eső tárgyak megjelölése.

126. §.

Elkobozandók a csendőrség által mindazon tárgyak, melyeknek birtoklása, használata vagy terjesztése *tiltva* van, valamint elveendő és az őrsparancsnokságnak további intézkedés végett átadandó az *elfogottnál*, illetőleg *elővezetendőnél* talált minden fegyver és olyan eszköz, mely ölésre vagy testi sértés okozására vagy szökés véghezvitelére alkalmas.

Nyomtatványokat, leveleket, táviratokat és egyéb postai stb. küldeményeket a csendőrség nem foglalhat le.

127. §.

Nyomtatványokat, továbbá leveleket és táviratokat — kivéve azt az esetet, ha ezeket a csendőrség házkutatás, illetőleg a terhelt ruháinak vagy egyéb tárgyainak átvizsgálása alkalmával vette őrizete alá, (120. és 122. §§.) — valamint posta- és táviróhivataloknál vagy egyéb szállító vagy fuvarozó-intézeteknél levő küldeményeket a csendőrség hatósági felhívás, illetőleg megkeresés nélkül sohasem foglalhat le.

Ha tehát a csendőrség arról értesül, hogy ilyen lefoglalandó levelek, táviratok vagy egyéb küldemények továbbítás végett a posta-, illetőleg táviró-hivataloknál, vagy egyéb szállító és fuvarozó intézeteknél vannak, azoknak lefoglalhatása végett tegyen a lehető legrövidebb úton haladéktalanul jelentést a legközelebbi kir. ügyészségnél, vizsgálóbírónál, illetőleg ha a járásbiróság közelebb van, ez utóbbinál.

A csendőrség iratokat ne vizsgáljon át.

128. §.

Ha másnak iratai akár házkutatás vagy a terhelt ruháinak vagy egyéb tárgyainak átvizsgálása alkalmával, akár más alkalommal a csendőrség birtokába kerültek, gondoskodni kell arról, hogy az iratok tartalmáról az erre törvény szerint jogosítottakon kívül más ne szerezzen tudomást.

Ha az iratok birtokosa vagy ennek megbízottja átvizsgálásuk vagy elolvasásuk ellen tiltakozik, az iratokat zárt borítékba kell helyezni, és ezt a járőr tagjainak, valamint a lehetőséghez képest a birtokosnak, illetőleg megbízottjának és a bizalmi férfiaknak, esetleg a községi előljáróságnak vagy tagjának pecsétjével is el kell látni.

Másnak szóló levél, távirat vagy egyéb postai küldemény fel nem bontható.

129. §.

A csendőrség (a járőr) másnak szóló zárt levelet, táviratot vagy egyéb postai küldeményt bármily úton és bármily célból jussanak is azok kezébe, sohase bonthat fel.

G) Egyes bűncselekményekre vonatkozó szabályok.

Feljelentés gyanus halálesetről vagy ismeretlen egyén holttestének találásáról.

130. §.

Ha halálesetnél annak jelenségei mutatkoznak, hogy az illető nem természetes halállal mult ki, vagy ha ismeretlen egyén holtteste találtatik, az őrsparancsnok, illetve a helyszinéről maga a járőr köteles, erről a kir. ügyészségnek vagy a legközelebb lévő járásbiróságnak sürgősen, a legrövidebb úton (102. §. második bekezdés) jelentést tenni, mert ilyen esetben a holttestet csak a kir. ügyészség vagy a bíróság engedelmével szabad eltemetni.

Pénz-, közhitelpapir- vagy bélyeghamisítás felderítése.

131. §.

Pénz-, közhitelpapir- vagy bélyeghamisítás esetében házkutatás és a terhelten levő ruhák és egyéb tárgyak átvizsgálása útján különösen arra kell törekedni, hogy a hamisítványokon kívül még a bűncselekmény elkövetésénél használt minden eszköz, anyag és egyéb tárgy is előkerítettessék.

Gyujtogatás, illetőleg tűzvész okozás esetén kiderítendő körülmények.

132. §.

Szándékosnak látszó gyujtogatás, illetőleg gyujtogatási kísérlet, valamint gondatlanságból okozott tűzvész esetén az 58. §-ban felsoroltakon felül a

csendőrség által még különösen kiderítendő: a gyújtogatásnak, illetőleg a tűzvész okozásának módja, a gyújtásnál használt anyag minősége, végre vajjon nem volt-e előre látható, hogy a tűzvész könnyen tovább terjedhet vagy ember életét veszélyeztetheti?

Eljárás az emberek életét, testi épségét vagy vagyonát veszélyeztető más bűncselekmények esetén.

133. §.

Ha oly bűntett vagy vétség követtetett el, mely másoknak életét, testi épségét vagy vagyonát, másként mint a 131. és 132. §-okban említett bűncselekmény által veszélyeztette, kinyomozandó az elkövetés, illetőleg a közreműködés módja és eszköze, az okozott vagy okozni akart kárnak, az elvesztett haszonnak, továbbá az emberek életére vagy egészségére bekövetkezett vagy bekövetkezhetett veszélynek nagysága.

Testi sértéseknél, hacsak lehetséges, orvosi lát-lelettel, különben pedig a nyomozó csendőr saját legjobb tudása és meggyőződése szerint, még az is megállapítandó, hogy a sértés könnyű, súlyos vagy életveszélyes-e?

Súlyos sérülés esetén igyekezzék a csendőrség a sérülthöz a legközelebbi orvost a legrövidebb úton elhívni.

Magzatelhajtás vagy gyermekölés gyanuja esetén puhatolandó körülmények.

134. §.

Magzatelhajtás vagy gyermekölés gyanuja esetében az egyébként kiderítendőkön kívül még kipuhatolandó az is: vajjon a gyermek élve született-e és a netán eltűnt holttest után is kell kutatni.

Eljárás nyomtatvány vagy képes ábrázolat által
elkövetett bűncselekmény esetén.

135. §.

Ha a járőr olyan nyomtatvány vagy képes ábrázolat terjesztését vagy nyilvános helyen való kiállítását észleli, mely nem csupán magánindítványra üldözendő bűncselekményt állapít meg, igyekezzék ezekből, törvény által megengedett módon (vétél, elkérés útján stb.) legalább egy-egy példányt megszerezni és azt az őrsparancsnokságnak azonnal bemutatni. De ha ilyen példányok nem is szerezhetők meg, az észleltekről haladék nélkül, a legrövidebb úton, az őrsparancsnokságnak, ha pedig a késedelem veszélylyel jár, a legközelebbi kir. ügyészségnek jelentés teendő.

Az őrsparancsnokság a fenti esetben a rendelkezésére álló legrövidebb úton, esetleg táviró vagy távbeszélő útján, a legközelebbi kir. ügyészségnek tesz jelentést és a megszerzett példányt beküldi.

Tekintet nélkül arra, hogy a nyomtatvány bűncselekményt tartalmaz-e, lehetőleg megszerzendő, az őrsparancsnokságnak bemutatandó és ez utóbbi által a kir. ügyészséghez beküldendő az oly nyomtatványnak egy példánya is, a melyen a nyomda tulajdonosának neve és lakása kitüntetve nincs, vagy a melyen a nyomdatulajdonos álnevet használt.

H) A nyomozó eljárásra, annak befejezésére és újrafelvételére vonatkozó további rendelkezések.

Házkutatás, személymotozás vagy lefoglalás fogantatása az arra jogosított hatóságnak felhívására vagy megkeresésére.

136. §.

Ha a vizsgáló- vagy kiküldött bíró, illetőleg a járásbíró vagy a főszolgabíró vagy más rendőri hatóság házkutatást, személymotozást vagy lefoglalást rendelt el és annak fogantatására a csendőrséget hívta fel, illetőleg kereste meg, ezen felhívás, illetőleg megkeresés fogantatásánál a 123. §-ának rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni.

A fennebb felsorolt hatóságok által elrendelt házkutatást a járőr csak reggeli hat órától esti kilencz óráig fogantatosíthatja. A megkezdett házkutatás este kilencz óra után is folytatható.

Az ilyen esetekben a lefoglalás, házkutatás és személymotozás fogantatása *előtt* az ezt elrendelő határozat annak, ki ellen e cselekmények elrendelve vannak, esetleg megbízottjának, illetőleg a meghívott családtagnak vagy szomszédnak kihirdetendő.

A csendőrség felszólalást vagy panaszt nem fogadhat el.

137. §.

A járőr és őrsparancsnokság a csendőrség által teljesített nyomozás, illetőleg nyomozó cselekmény ellen nála esetleg tett felszólalást vagy panaszt nem fogadhatja el, hanem az illetőket arra hívja fel, hogy a felszólalást vagy panaszt a további eljárásra illetékes hatóságnál adják be.

Jegyzőkönyv felvételének tilalma: írásbeli feljegyzések.

138. §.

Jegyzőkönyvet nyomozó eljárás közben sem az őrsparancsnok, sem a járőr, vagy egyes csendőr nem vehet fel.

A nyomozó járőr azonban puhatolózásainak, adatgyűjtésének és nyomozásának eredményéről, illetőleg az általa tapasztaltakról, valamint a kikérdezett terhelt és tanuk nyilatkozatairól, a mennyiben ezeket különben nem tarthatná pontosan emlékezetben, írásbeli feljegyzéseket tegyen.

Járőr jelentése a nyomozásról.

139. §.

A járőr az általa végzett puhatolózásnak, illetőleg nyomozásnak eredményét és az általa teljesített egyes nyomozó cselekményeket — feljegyzéseinek (138. §.) felhasználásával — bevonulásakor az őrsparancsnokságnak szóbelileg bejelenti.

Őrsparancsnok jelentése a nyomozásról.

140. §.

E szóbeli jelentés lényegét az őrsparancsnok az állomás-szolgalati könyvbe bejegyzi s ennek alapján teljes tárgyilagossággal s a tényállást minden oldalról feltűntető módon szerkeszti jelentéseit, nevezetesen a 43. és 102. §-okban megjelölteket is.

A nyomozás befejezése és abbanhagyása.

141. §.

Olyan bűnügyben, melyben a csendőrség a feljelentést a 102. §. értelmében már megtette, a nyomozást addig folytatja, míg arról szerez meggyőződést, hogy a tényállás már eléggé ki van derítve. Ekkor a nyomozás abbanhagyandó, s erről, valamint az elért eredményről — az esetleg újabban megszerzett bűnjelek bemutatása mellett — azon hatósághoz, melyhez a feljelentés tétetett, jelentés teendő, illetőleg értesítés adandó.

A nyomozás abbanhagyása.

142. §.

Ha a törvényszék vagy az esküdtbiróság hatáskörébe tartozó ügyben a kir. ügyészség, illetőleg főmagánvád eseteiben (l. a »Függelék« III. részét) a rendőri hatóság főnöke a nyomozás megszüntetését rendelte el; járásbiróság elé utalt ügyben pedig a járásbiróság, közigazgatási hatóság elé tartozókban pedig a közigazgatási hatóság a csendőrséget a további nyomozó cselekmények mellőzésére hívta fel: akkor a további nyomozás abban hagyandó.

A nyomozás ujrafelvétele.

143. §.

A mennyiben a csendőrség az általa teljesített nyomozás befejezése után a bűnvádi eljárás szempontjából jelentőséggel bíró újabb adatokról értesül, ezeket a kir. ügyészséggel, illetőleg a kir. járásbiróság hatáskörébe utalt ügyekben a kir. járásbirósággal,

közigazgatási hatóság elé tartozókban pedig az utóbbival sürgősen közölje, de e mellett a netalán szükséges nyomozást folytathatja. Köteles azonban az őrsparancsnokság ez utóbbi esetben tett intézkedésekről a kir. ügyészséget, járásbiróságot, illetőleg közigazgatási hatóságot sürgősen értesíteni és az újabb nyomozó cselekmények csak addig végezhetők, míg a kir. ügyészség, illetőleg járásbiróság, vagy közigazgatási hatóság el nem rendeli az újból folyamatba tett nyomozás megszüntetését.

Megszüntetett nyomozás után, vagy befejezett bűnügyben a csendőrség mikor jogosult nyomozást újból folyamatba tenni.

144. §.

Ha a kir. ügyészség vagy a főszolgabíró a nyomozást jogerősen megszüntette, illetőleg ha a bűnper megszüntető határozattal vagy felmentő ítélettel fejeztetett be, a nyomozást a csendőrség csakis a kir. ügyészség, a bíróság vagy a főszolgabíró felhívása, illetőleg megkeresése alapján teheti újból folyamatba.

Köteles tehát a csendőrség, ha a jogerősen megszüntetett nyomozásra vagy megszüntető határozattal, illetőleg felmentő ítélettel befejezett bűnügyre vonatkozólag az elévülési időn belül új terhelő bizonyítéknak jön tudomására, ezt a kir. ügyészséggel, járásbirósággal vagy az eljáró közigazgatási hatósággal közölni. Joga van azonban a csendőrségnek ez esetben is, halaszthatatlan és feltétlenül szükséges nyomozó cselekményeket a kir. ügyészség, járásbiróság, illetőleg főszolgabíró felhívása előtt is teljesíteni.

Eljárás az elítélt javára való újrafelvételnek indítványozása esetében.

145. §.

Ha a csendőrség oly körülményekről szerez tudomást, melyeknek alapján az *elítélt javára* újrafelvétel volna indítványozható, köteles azokról azt az elsőfokú bíróságot, illetőleg közigazgatási hatóságot sürgősen értesíteni, mely az alapperben ítélte. Ez esetben is joga van azonban a csendőrségnek, a halaszthatatlan nyomozó cselekményeket a bíróság határozatának közléseig is fogyanatosítani.

J) Különleges határozmányok.

Területenkivüliség és consuli személyes mentesség.

146. §.

Ha a feljelentésből az tűnik ki, vagy ha a puhatólódzás, illetőleg nyomozás során annak jelenségei merülnek fel, hogy a terheltet a területenkivüliség vagy a consuli személyes mentesség*) illeti, vele szemben a csendőrség még tettenkapás esetén sem járhat el, hanem köteles erről — a netáni feljelentés (nyilatkozat) csatolása mellett — a kir. ügyészséghez haladéktalanul jelentést tenni.

*) Azt hogy a területenkivüliség és a consuli személyes mentesség kiket illet meg, a jelen utasítás »Függelék«-ének III. alatti részében van feltüntetve.

Mentelmi jog.

147. §.

Az országgyűlés, úgyszintén a közös ügyek tárgyalására kiküldött bizottság (delegáció) tagjainak mentelmi jogát*) a B. P. és a jelen Utasítás nem érinti.

A csendőrség, illetve rendőrség egyénei által elkövetett bűncselekmény esetében kölcsönösen követendő eljárás.

148. §.

Ha *csendőrségi*, illetve *állami* — vagy *városi* — *rendőrségi* egyén követ el hivatalból üldözendő bűncselekményt, vagy ilyennek elkövetésében gyanussá vált, a terhelt ellen saját kezdeményezésből törvényszerűen eljárni, rendszerint a saját illetékes hatósága, illetve ennek közége van hivatva.

A csendőrség és rendőrség, illetve azok hatóságai, parancsnokságai, tagjai vagy közégei, ha ilyen eset feljelentés, magánindítvány, értesülés vagy saját észlelet útján tudomásukra jutott, erről egymást a legközelebbi úton, mihamarább értesíteni tartoznak.

Ha azonban az illető egyén büntetett vagy közbotrányt okozó más bűncselekményt követett el és tetten kaptak, vagy ha a késedelem veszélylyel járna, addig, míg a terheltre nézve illetékes hatóság, ennek tagja vagy közége eljárhat, illetve eljárás végett megjelenik, — a csendőrség, illetve rendőrség működésben levő tagjaira és közégeire nézve, a törvényszerű fellépés és eljárás *kölcsönösen kötelező*.

*) A mentelmi jog kit illet meg, jelen Utasítás »Függelék«-ének III alatti részében van feltüntetve.

A *községi rendőrségi* egyénekkel szemben a csendőrség feltétlenül hivatott és köteles a törvényszerű eljárást önállóan foganatosítani; míg viszont a községi rendőrségek működésben levő közegei csak az előző bekezdés feltételeinek fenforgása esetében jogosultak csendőrségi egyének irányában törvényszerűen fellépni és eljárni, de ekkor is kötelesek a *legközelebbi található* csendőr - őrsparancsnokságot, esetleg járőrt *sürgősen* értesíteni, hogy az, az eljárás folytatását minél előbb átvehesse.
